

bloedtransfusie

Informatie voor patiënten

Inleiding

Binnenkort onderga je (of je kind) een behandeling of ingreep waarbij je misschien een bloedtransfusie nodig hebt. Dit kan ook nodig zijn vanwege een bepaalde ziekte of aandoening.

In deze brochure proberen wij je te informeren wat een bloedtransfusie nu juist is. Als je na het lezen van deze brochure nog vragen hebt, aarzel dan niet deze te stellen aan je behandelende arts.

Waaruit bestaat bloed?

Bloed bestaat uit rode en witte bloedcellen, bloedplaatjes en plasma.

Rode bloedcellen (erythrocyten) brengen zuurstof naar alle weefsels in het lichaam via een eiwit (hemoglobine). Bij een ernstig tekort hiervan (bv. bloedarmoede of bloedingen) kan het gebeuren dat er onvoldoende zuurstof in het lichaam afgegeven wordt waardoor er soms schade aan organen kan ontstaan.

Witte bloedcellen (leukocyten) zijn de verdedigers van je lichaam. Zij zorgen voor de afweer tegen bacteriën, virussen en andere ziekteverwekkers. Deze worden uiterst zelden toegediend vanwege de zeer korte levensduur van deze cellen.

Bloedplaatjes (trombocyten) helpen bloedingen te stoppen. Bij een tekort kunnen ernstige, soms spontane bloedingen ontstaan.

Plasma is een vloeistof waarin een heleboel stoffen zijn opgelost zoals eiwitten, koolhydraten, vetten, mineralen, hormonen, vitaminen en zouten. Al deze stoffen, maar ook de vloeistof, hebben hun functie en soms is het nodig om ernstige tekorten aan te vullen (bij bv. bloedingen, brandwonden).

Wat is een bloedtransfusie?

We spreken van een bloedtransfusie als er via een infuus (in de volksmond ‘baxter’) een bloedproduct wordt toegediend. Dit bloedproduct, afkomstig van een bloeddonor, gaat via de aders in het lichaam van de patiënt.

Waarom een bloedtransfusie?

Als er een ernstig tekort is van een of meerdere bestanddelen van het bloed, kan de arts beslissen om dit tekort aan te vullen.

Je behandelende arts zal enkel met jouw toestemming een bloedtransfusie voorschrijven (tenzij in dringende situaties).

Je arts zal je ook verder inlichten over:

- De reden van je bloedtransfusie
- De risico's die aan de transfusie verbonden zijn
- De risico's die ontstaan wanneer je niet instemt met een bloedtransfusie

Is een bloedtransfusie veilig?

De Dienst voor het Bloed van Rode Kruis Vlaanderen heeft als belangrijkste kernopdracht het ter beschikking stellen van voldoende en veilige bloedproducten aan de ziekenhuizen in Vlaanderen.

Zoals de Belgische en Internationale wetgeving voorschrijft, worden er bij de inzameling én de verwerking van bloedproducten strikte kwaliteits- en veiligheidsvoorschriften nageleefd.

Twee belangrijke punten hierbij zijn: de donorselectie en de testen op het donorbloed.

- Alleen gezonde mensen kunnen bloeddonor worden. Bij elke donatie wordt de donor door een arts grondig gescreend.
Donoren geven vrijwillig bloed en krijgen hiervoor geen financiële vergoeding.
- Testen op het donorbloed:
  - Twee soorten geelzuchtvirussen (hepatitis B en C)
  - De geslachtsziekte syfilis
  - HIV (type 1 en 2) dat AIDS kan veroorzaken
  - Algemeen bloedbeeld wat een goede weerspiegeling geeft over de gezondheidstoestand van de donor

Als blijkt dat het bloed mogelijk besmet is, wordt het vernietigd.

Toch blijft er – ondanks alle voorzorgen – een zeer kleine kans op besmetting bestaan door bloedtransfusie. De aanwezigheid van de ziekteverwekker is dan nog niet aantoonbaar of de hoeveelheid virus in het bloed is zo gering, dat het niet kan worden aangetoond met een bloedtest.

Daarnaast kan het gebeuren dat er een ziekteverwekker in het bloed zit die nog niet bekend is of waarop niet wordt getest.

Ook in het ziekenhuis is men bij wet verplicht om verschillende veiligheidsmaatregelen te hanteren. Niet alleen in het labo maar ook op de verpleegafdeling.

Bloed dat bij je 'past'

Het is belangrijk dat je een bloedproduct krijgt toegediend dat bij je 'past'. Daarom nemen wij eerst bloed bij je af om je bloedgroep (A, B, AB ,O) en rhesusfactor (positief, negatief) vast te stellen. Dit gebeurt tweemaal (tenzij in dringende situaties).

Als we je bloedgroep kennen, stemmen we hier het bloedproduct op af. Sommige mensen hebben afweerstoffen die gaan 'vechten' tegen bloedcellen van een ander.

Dit kan men in het labo o.a. zien wanneer men je bloed met het donorbloed mengt (kruisproef). Als deze kruisproef een 'ongunstig' resultaat geeft, moeten we deze test herhalen met een andere bloedeenheid.

Daarom kan het wel eens wat langer duren voordat we een geschikt bloedproduct gevonden hebben.

Bijwerkingen van een bloedtransfusie

Soms treden er bijwerkingen op tijdens of na de transfusie. Daarom is het belangrijk dat het verplegend personeel je kan opvolgen. Verlaat in géén geval je afdeling tijdens de transfusie!

Zo'n reactie is herkenbaar aan bv. koorts, rillingen, jeuk of een rode huid. Dit kan met medicatie worden behandeld. De arts beslist of de transfusie dan even onderbroken of gestopt wordt.

Ernstige reacties komen zelden voor omdat het bloedproduct zo 'passend' mogelijk is. Indien je je slecht voelt sinds de bloedtransfusie mag je niet aarzelen om dit te melden. Ook wanneer je je enkele dagen na transfusie niet goed voelt, last hebt van geelzucht of donkere urine, raadpleeg dan je behandelende arts.

Kan ik een bloedtransfusie weigeren?

Je mag altijd een bloedtransfusie weigeren. Er zijn echter weinig andere mogelijkheden voor een bloedtransfusie. Sommige operaties of behandelingen kunnen zelfs niet worden uitgevoerd zonder bloedtransfusie. Het weigeren van een bloedtransfusie kan een groot risico zijn en alternatieven zijn vaak niet voorhanden. Bespreek je wensen t.a.v. de bloedtransfusie tijdig met je arts.

